

สานสัมพันธ์พระพุทธศาสนาไทย-จีน ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกรียงศักดิ์ พลอยแสง

ต่อจากฉบับเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

SARA : State Administration for Religious Affairs

ช่วงบ่ายของวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ อธิการบดี มจร และคณะ ได้เดินทางไปร่วมประชุมปรึกษาหารือกับผู้บริหารของ SARA : State Administration for Religious Affairs องค์การบริหารกิจการศาสนาของรัฐ หรือเรียกอีกอย่างว่า ทบวงการศาสนา ห้องประชุมจัดโต๊ะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ผู้บริหารระดับสูงนั่งอยู่ตรงกลางระหว่างกัน มีป้ายชื่อของผู้ร่วมประชุมทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ บรรยายภาคการประชุมเป็นไปอย่างฉันทมิตร เริ่มจากการแนะนำผู้ร่วมประชุมของทั้งสองฝ่าย สำหรับผู้ร่วมประชุมฝ่ายจีนประกอบด้วย อธิบดีกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ อธิบดีกรมการกฎระเบียบด้านการศึกษา ท่านเจียง เจียนหยง รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวงการศาสนา ซึ่งท่านให้เกียรติมาต้อนรับในฐานะสหายเก่า

การพบกันครั้งนี้ นับเป็นความสำคัญที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ท่านรัฐมนตรีช่วยทบวงการศาสนา มีความประสงค์อยากจะให้ฝ่ายเราซึ่งประสบความสำเร็จในการทำให้ ICDV หรือ สภาสากลวิสาขบูชาโลก เป็นองค์กรที่ปรึกษาพิเศษขององค์การสหประชาชาติได้ เขาจึงอยากจะให้ WBF : Word Buddhist Forum ที่เขาทำมา ๓ ครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ (ค.ศ. 2006) ประสบความสำเร็จบ้าง เขาจึงอยากจะได้เรียนรู้ว่าทำได้อย่างไร อธิการบดี มจร เสนอว่าควรรับเป็นเจ้าภาพจัดประชุมวิสาขบูชาโลกที่ประเทศจีน

บรรยายธรรม ณ วัดหลงเควี่ยน (Longquan Temple)

ช่วงค่ำของวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ อธิการบดี มจร พร้อมคณะ เดินทางไปวัดหลงเควี่ยน เพื่อบรรยายธรรมและพบปะกับพระอาจารย์ชื่อ เฉิง (Most Ven. Xue Cheng) รองประธานพุทธสมาคมแห่งชาติจีน (Vice President in Executive of the Buddhist Association of China) และท่านยังดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานสภาสากลวิสาขบูชาโลกด้วย พระอาจารย์ชื่อ เฉิง

พัฒนาวัดหลงเฉียนจากเดิมเป็นวัดร้างมากกว่าพันปี โดยใช้เวลาฟื้นฟูทั้งหมด ๘ ปี ปัจจุบันมีพระสงฆ์กว่า ๑๐๐ รูป และมีอาสาสมัครที่เป็นคฤหัสถ์ถึง ๓๐๐ คน

เมื่อคณะของอธิการบดี มจร เดินทางมาถึง ก็ได้รับการต้อนรับอย่างสมเกียรติ โดยมีคณะสงฆ์และอาสาสมัครยื่นเรียงแถวปรบมือต้อนรับตลอดทาง ทำให้อากาศช่วงค่ำซึ่งหนาวเย็นมากดูอบอุ่นขึ้นมาอย่างทันทีทันใด วัดนี้ตั้งอยู่ในทำเลที่ถูกต้องตามหลักฮวงจุ้ย ด้านหลังโอบล้อมด้วยภูเขาหินที่ทอดยาวไปตลอดแนว ในช่วงฤดูหนาวจะปกคลุมด้วยหิมะงดงามยิ่งนัก แม้ในยามที่ไม่มีหิมะ ภูเขาหินด้านหลังวัดก็เป็นเสมือนภาพวาดด้วยฝีมือของจิตรกรธรรมชาติที่หาตัวจับได้ยากทีเดียว ทางเข้าวัดเป็นทางเดินลัดหลั่นกันไปตามลำดัด

ก่อนเข้าห้องประชุมต้องเปลี่ยนรองเท้า เป็นรองเท้าสำหรับใส่ภายในอาคารตามที่ทางวัดจัดเตรียมไว้ให้ ภายในห้องประชุมใหญ่เต็มไปด้วยคณะสงฆ์และอาสาสมัครกว่า ๓๐๐ รูป/คน ทุกคนนั่งเป็นแถวบนเบาะเตี้ย ๆ ไม่มีผนักพิง สามารถนั่งห้อยขาได้ แต่ไม่เหมาะที่จะนั่งขัดสมาธิ เพราะตัวเบาะด้านหน้าสูงและลาดเอียงไปด้านหลัง คณะของอธิการบดี มจร ได้รับเสียงปรบมือกึกก้องขณะเข้าไปในห้องประชุม พระอาจารย์ชื่อ เฉิง กล่าวต้อนรับและแนะนำผู้บรรยาย จากนั้น อธิการบดี มจร ได้เริ่มบรรยายธรรมเป็นภาษาอังกฤษในหัวข้อ **“Buddhist in Contemporary Thailand”**

มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Beking University)

ช่วงเช้าวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ อธิการบดี มจร พร้อมคณะเดินทางไปมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Beking University) มหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงเป็นลำดับหนึ่งของจีน มีการจัดการเรียนการสอน และการศึกษาวิจัยทางวิชามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สถาปนาขึ้นเมื่อปี 1897 จึงเป็นมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่มีประวัติยาวนานที่สุดในจีน การจัดการศึกษามีแผนกมนุษยศาสตร์ แผนกวิทยาศาสตร์สังคม แผนกวิทยาศาสตร์ แผนกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ และแผนกแพทยศาสตร์ แบ่งเป็น ๔๒ คณะ และ ๒๑๖ สถาบัน และมีโรงพยาบาลในสังกัด ๑๘ แห่ง วิชาที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่ วิชาภาษาจีน ภาษาตะวันตก ประวัติศาสตร์ ฟิสิกส์ศาสตร์ และวิชาชีววิทยา ปัจจุบันมีนักศึกษาระดับปริญญาตรีและอนุปริญญา รวม ๑๕,๐๐๐ คน นักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ๑๒,๐๐๐ คน มีนักศึกษาชาวต่างชาติอีกจำนวนมาก หอสมุดของมหาวิทยาลัยปักกิ่งเป็นหอสมุดที่ใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของเอเชีย เก็บสะสมหนังสือไว้ถึง ๖,๒๙๐,๐๐๐ เล่ม

เมื่อเดินทางไปถึง อธิการบดี มจร พร้อมคณะผู้บริหารระดับสูงได้แยกตัวไปพบปะพูดคุยกับผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย ส่วนคณะผู้ติดตามได้รับการต้อนรับจากตัวแทนนักศึกษาไทย ซึ่งที่นี่มีนักศึกษาไทยศึกษาอยู่ ๑๓๒ คน กระจายกันไปศึกษาอยู่ตามคณะต่าง ๆ นักศึกษาไทยบางคนเป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี น้องนักศึกษาไทยได้นำคณะของเราไปถ่ายภาพหมู่หน้าหอสมุดมหาวิทยาลัยปักกิ่ง แวะถ่ายรูปที่ทะเลสาบไม่มีชื่อ สถานที่แห่งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เคยเสด็จมาทรงฉายพระรูปร่วมเมื่อครั้งสำเร็จการศึกษาจาก

มหาวิทยาลัยปักกิ่ง และนำไปยังจุดนัดหมาย คือ ห้องประชุมของคณะศาสนาปรัชญา เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน คณะนี้เพิ่งจะสร้างเสร็จ เป็นสถาปัตยกรรมจีนประยุกต์ การวางโครงสร้างคล้ายวัดจีนโบราณ ด้านหน้าทางเข้ามีป้ายบอกชื่อคณะ แกะสลักชื่อภาษาจีนบนก้อนหินขนาดใหญ่ และกำหนดตำแหน่งการจัดวางได้อย่างสง่างาม

ณ ที่นี้ เราได้รับไมตรีจิตอันดีเยี่ยมจากคณาบดีคณะศาสนาปรัชญา และคณาจารย์ประจำภาควิชา ซึ่งท่านเริ่มต้นทักทายว่า นับเป็นเกียรติอย่างสูงที่ได้มีโอกาสต้อนรับ อธิการบดี มจร พร้อมคณะ วันก่อนหน้านี้อากาศในกรุงปักกิ่งไม่ค่อยดีนัก ต่อเมื่อพระคุณท่านเดินทางมาวันนี้จึงทำให้อากาศในกรุงปักกิ่งสดใสขึ้นมาทันที

วัดยงเหอกง (Yonghegong Lama Temple)

ต่อจากนั้น อธิการบดี มจร พร้อมคณะ ได้เดินทางไปเยี่ยมชมวัดยงเหอกง (Yonghegong Lama Temple) ทั่วไปนิยมเรียกว่า วัดลามะ ณ ที่นี้ได้รับการต้อนรับจากท่านเจ้าอาวาสและกรรมการวัดเป็นอย่างดี

วัดลามะนี้ ภาษาจีนกลางเรียกว่า “ยงเหอกง” มีความหมายว่า วังขององค์ชายสี่ ตั้งอยู่ทางด้านฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงปักกิ่ง สร้างในสมัยจักรพรรดิคังซี (ค.ศ.1694) ภายหลังกักรพรรดิคังซีได้พระราชทานให้เป็นวังขององค์ชายสี่ ซึ่งก็คือ จักรพรรดิยงเจิ้ง พระองค์ได้ขึ้นครองราชย์ต่อจากพระราชบิดา ภายหลังกู้ขึ้นครองราชย์แล้ว พระองค์ได้ยกพื้นที่ของพระตำหนักครึ่งหนึ่งถวายพระลามะนามว่า “จิ้งเจียฮูตูเค่อถู่” ต่อมาเป็นวัดลามะของทิเบตนิยามวกเหลื่อง หลังจากเสด็จสวรรคตแล้ว พระศพตั้งบำเพ็ญพระราชกุศลไว้ที่วัดแห่งนี้ เพื่อประกอบพิธีกรรมตามราชประเพณี แม้แต่จักรพรรดิเฉียนหลง พระราชโอรสพระองค์ที่ ๔ ของจักรพรรดิยงเจิ้ง ผู้สืบทอดพระราชบัลลังก์ ต่อจากจักรพรรดิยงเจิ้งก็ได้ประสูติที่วัดแห่งนี้ด้วยเช่นกัน

กล่าวกันว่า วัดแห่งนี้เป็นโบราณสถานที่มีเอกลักษณ์สำคัญของ ๔ ชนชาติเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ อี๋น แมนจู มองโกล และทิเบต ภายในวัดมีโบราณสถานและโบราณวัตถุสำคัญล้ำค่าหลายอย่าง อาทิ ภูเขาพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป สูงราว ๔ เมตร กว้างราว ๓ เมตร แกะสลักด้วยไม้จันทน์หอม พระอรหันต์แต่ละองค์มีรูปร่าง หน้าตา และอิริยาบถที่ดูมีชีวิตชีวามาก, พระศรีอริยเมตไตรย พระพุทธรูปยืน แกะสลักด้วยไม้จันทน์หอมสีขาวจากต้นไม้ต้นเดียวที่ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นต้น

อธิการบดี กล่าวสรุปสาระสำคัญ

ช่วงสุดท้ายของการเยือนจีน หลังจากชม Olympic Park สนามกีฬาเสร็จแล้ว อธิการบดีขอแยกตัวออกจากรถยนต์รับรองมานั่งรถบัสคันเดียวกันกับคณะผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่เพื่อหาโอกาสพบปะพูดคุยกันในระหว่างเดินทางไปขึ้นเครื่องบินที่ Beijing Airport ก่อนเดินทางกลับประเทศไทย

พระครูปลัดสุวัฒนวิจิตรคุณ¹ (พระมหาไสว โชติโก) รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ จึงกราบอาราธนานิมนต์ให้อธิการบดีพูดถึงบรรยากาศการเดินทางมาครั้งนี้ และบรรยายสรุปสาระสำคัญ เพื่อให้คณะผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

อธิการบดี กล่าวว่า “การเดินทางมาครั้งนี้ ผมไม่ค่อยได้มานั่งร่วมด้วยเพราะว่า ทางฝ่ายเจ้าภาพเขารักษาความปลอดภัยตามตำแหน่งนะครับ วิธีรักษาความปลอดภัยในทั่ว ๆ ไปก็คือมีรถตำรวจนำ แต่ว่าในปักกิ่งนั้นรถที่ผมนั่งคือรถ รถบัส ท่านจะไม่เห็นรถตำรวจนำในกรุงปักกิ่ง เพราะว่าจะมีตำแหน่งผู้นำทางการเมืองเยอะ...เขาเลยมีระบบเรียกว่าเครื่องข่าย security โดยรถที่ผมนั่งนั้นคนขับก็คือเหมือนกับที่บ้านเราเขาเรียกกันว่า สันติบาล และถ้าขับไปในท้องถนนนี้เกิดอุบัติเหตุหรือว่าเกิดเรื่องอะไรก็ตาม คนขับนี้เขากดปุ่มเดียวนี้ะครับ ตำรวจที่อยู่ในระบบรักษาความปลอดภัยผู้ใหญ่ มีเครือข่ายถึงกันหมดจะออกมา โดยที่เราไม่รู้ว่าเขาอยู่ที่ไหน เรียกว่าเป็นระบบที่ไม่แสดงตัว...แค่เขากดปุ่มนี้พวกตำรวจลับพวกหน่วยรักษาความปลอดภัยผู้ใหญ่ ซึ่งไม่เฉพาะครั้งนี้ทุกครั้งเลย จะออกมาทันที ซึ่งพอเกิดเรื่องถึงจะรู้ว่า เขามีอยู่ทุกจุดทุกแห่ง...มีเครือข่ายพร้อมหมดเลย อันนี้คือระบบของจีนโดยเฉพาะในกรุงปักกิ่งซึ่งเราก็ต้องถือว่าเป็นระบบที่มองไม่เห็น เพราะฉะนั้น เมื่อเจ้าภาพเขาอธิบายให้ผมแล้วก็บอกอย่างนี้แล้วผมก็ต้องตามใจเขาหน่อย แต่ว่าก่อนมาขึ้นเครื่องบินนี้ผมคิดว่าจะมาสรุปอะไรให้ท่านทั้งหลายได้เห็นได้รู้เหมือน ๆ กัน เพราะว่าบางเรื่องที่ผมเจราจาเฉพาะผู้นำ บางเรื่องตกลงกันในการพูดคุยเป็นการเฉพาะกลุ่มผู้นำ ซึ่งพวกเราส่วนใหญ่อาจจะไม่ได้ไปร่วม

¹ ปัจจุบันได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญในราชทินนามที่ พระโสภณวชิราภรณ์ เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่องแรกเรื่องการถวายปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่ท่านเจ้าอาวาสวัดหลังวง ก็มีข้อตกลงกันว่า ต่อไปนี้เวลาเราจะถวายปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่พระสงฆ์ในประเทศจีน ก็ขอให้ถามความเห็นของพุทธสมาคม **Buddhist Association of China / BAC** ว่าจะถวายใคร มอบให้ใคร เราก็จะได้เลือกได้ถูกคนและเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจ ถ้าเกิดเราเลือกไม่ถูก การมาร่วมครั้งนี้ คงไม่ได้รับเกียรติอย่างนี้ คำว่า เลือกไม่ถูก คือสมมุติว่าเราไปเลือกพระเล็ก ๆ หรือไม่ได้มีตำแหน่งสูง รูปที่เราถวายวันนี้เป็นเจ้าอาวาสวัดที่ใหญ่ที่สุดในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์ก็คือวัดพระธาตุเขี้ยวแก้วของจีน มีตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการพุทธสมาคม คำว่าพุทธสมาคม ในประเทศจีนก็เหมือนกับรวมมหาเถรสมาคมกับพุทธสมาคมของฆราวาสบ้านเราเป็นหนึ่งเดียวกัน ประธานพุทธสมาคมจึงเป็นประธานชาวพุทธทั้งหมดในจีนซึ่งมีประมาณ ๑๕๐ ล้านคน ประเทศนี้มีคนอยู่ ๑,๓๐๐ ล้าน เป็นชาวพุทธประมาณ ๑๕๐ ล้านคน ซึ่งเป็นสมาชิกของพุทธสมาคม มีพระที่เป็นฝ่ายเรียกว่า ฮั่น คือ พุทธศาสนาในจีนนั้นเขาเรียกว่า พุทธศาสนาแบบฮั่น ก็คือพุทธศาสนา มหายาน แบบทิเบต (**Tibetan Buddhism**) อย่างที่เราไปวันนี้ ซึ่งโลกภายนอกเรียก วัชรยาน ในประเทศไทยเรารู้จักในนามวัชรยาน ในประเทศจีนเรียกว่า พุทธศาสนาแบบทิเบต (**Tibetan Buddhism**) ถ้าใช้ภาษาจีนเขาเรียกว่า **Hun Buddhism** ฮั่นเป็นชื่อประเทศจีนในสมัยโบราณก็คือชาวฮั่น ปัจจุบันชาวฮั่นก็คือคนจีน **Hun Buddhism** ก็คือพุทธศานามหายานทั่วไปที่เราได้เห็นในพุทธสมาคมเป็นเสียงข้างมาก แล้วก็อีกอันหนึ่งก็คือเถรวาทซึ่งอยู่สิบสองปีนา พุทธศาสนาในจีน ทั้งสามนิกายอยู่ภายใต้พุทธสมาคม ทั้งฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายคฤหัสถ์ ในพุทธสมาคมนั้นจะมีประธานเลือกกันทุก ๕ ปี ถ้าจำไม่ผิดทุก ๔ หรือ ๕ ปีนี้แหละ แล้วก็สามารถเลือกต่อได้ ในสมัยที่เราไปเมื่อ ๒๕๔๗ ท่านหลวงพ่อ อี้ ฉิน (**Yi Chan**) เป็นประธานพุทธสมาคม หลังจากนั้นก็ถึงไม่กี่ปีมานี้ หลวงพ่อปัจจุบันที่ต้อนรับพวกเราเรียกว่า ฉวน อี้ (**Chuan Yin**) อายุก็ประมาณ ๘๗ ปี ท่านก็เป็นประธานพุทธสมาคม ซึ่งก็เหมือนกับเป็นประธานสงฆ์ของลาว คือเป็นประธานในความหมายเหมือนกับเป็นประธานาธิบดีของพระ ที่นี้ในการที่เราถวายปริญญาเมื่อ ๒ ปีก่อนนี้ถวายแก่ท่านประธาน **Chuan Yin** แล้วท่านก็มีไม่ตรีจิตกับเรา เพราะปกติท่านไม่ออกมารับแขก สุขภาพท่านไม่ค่อยดี แม้แต่ชาวพุทธจากฮ่องกงจากเกาหลิม่า ท่านก็ไม่ออกต้อนรับทางคณะพุทธสมาคมบอกว่าประหลาดใจมากที่ท่านออกมาต้อนรับพวกเรา แล้วก็มากล่าวสุนทรพจน์มาให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย นับว่ามีเกียรติอันหนึ่งที่เราได้ เพราะว่าเราเลือกถวายปริญญาแก่พระที่เป็นที่ยอมรับของพุทธสมาคม อันนี้ก็ต้องเป็นแนวปฏิบัติ พุทธสมาคมนั้นมีรองที่เรียกว่า **Vice President** ทั่วประเทศซึ่งมีอยู่ ๓๒ มณฑล บ้านเราเรียกว่า มณฑล ของเขาเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า **Province** แปลว่า จังหวัด แต่จังหวัดเขาก็คือมณฑล เพราะฉะนั้น เวลาเราบอกว่าประเทศไทยเรามี ๗๖ **Province** เขาก็นึกว่ามี ๗๖ มณฑล คงใหญ่เหมือนของเขา มันไม่ใช่ซะ...ใน ๓๒ มณฑลนั้นก็จะมี **Vice President** คือ รองประธานพุทธสมาคม กระจายอยู่ตามมณฑลต่าง ๆ มีตำแหน่งเรียกว่า เป็น **Vice President** เป็นรองประธานพุทธสมาคม ก็คือเหมือนกับรองประธานสงฆ์ ๑ จังหวัดให้มี

รองประธานสงฆ์ได้ ๑ คน กระจายกันอยู่ แล้วก็ในจำนวนประธานและรองประธาน เขาก็จัดลำดับอาวุโส นะครับ ลำดับความสำคัญว่าใครลำดับหนึ่งลำดับสองลำดับสาม ปรากฏว่าตอนนี้รูปที่เราไปเยี่ยมเมื่อวาน ท่าน ดร.เฉิง (Most Ven. Xue Cheng) อยู่ประมาณลำดับสี่ ลำดับหนึ่งน่าจะเป็นลามะ ลำดับสองก็คือ ท่านแสงเมืองมานที่ยูหนาน ลำดับสามก็คือท่าน ดร.กุย ที่เซี่ยเหมิน หยูหนาน และลำดับสี่ท่าน ดร.เฉิง แต่เวลาเลือกเขาไม่เลือกตามลำดับนะครับ แล้วแต่ว่าทางพรรคคอมมิวนิสต์เขาจะเลือกใครขึ้นมา ซึ่งตอนนี้ผู้อาวุโสทั้งหลายต้องอดทน ถ้าไม่อย่างนั้นก็มีความโน้มมน่าว่า คนที่เราไปเยี่ยมนี้ะครับก็เป็น **candidate** ที่ได้รับการสนับสนุนจากพุทธสมาคมพอสมควร แต่ความอาวุโสอายุอาจจะยังไม่ถึง ที่นี้ ๓๒ มณฑล ก็จะมี **Vice President** รองประธานพุทธสมาคมกระจายอยู่ ซึ่งรวมไปสิบสองปีนนาหรือยูหนาน นั้นแหละ....ที่เราได้ฟังจากคณบดีคณะศาสนาปรัชญาเมื่อเข้าที่มหาวิทยาลัยปักกิ่งน่าสนใจมากตรงที่ ประเทศจีนนั้นมีความเจริญก้าวหน้า ที่เห็นได้ชัดอย่างที่เรารู้จักว่าเจริญทางเศรษฐกิจเป็นอันดับหนึ่งของโลก จีนเติบโตทางเศรษฐกิจระดับ **Top** ของโลกติดต่อกันมา เกือบจะ ๒๐ ปีแล้ว ถึงเป็นอย่างที่เราเห็นนี้ ปักกิ่งเมื่อเรามาครั้งที่แล้ว เมื่อปี ๒๕๔๗ ไม่ใช่อย่างนี้ เปลี่ยนแปลงมากเมื่อจะมีโอลิมปิกกลายเป็น เมืองสมัยใหม่ ซึ่งทำให้มาเห็นแล้วก็แยกไม่ออกระหว่างสิงคโปร์ ปักกิ่ง ประเทศไทย ฮองกง เพราะจะมีตึก เหมือน ๆ กันหมดแล้ว ซึ่งครั้งก่อน ๆ นั้นไม่เหมือนแบบนี้ ปักกิ่งนั้นจะมี **Ring Road** แปลว่า ถนนวงแหวน ๖ วงแหวนด้วยกัน วิ่งรอบเลย ท่านทราบไหมว่าประเทศไทยมีถนนวงแหวนที่วิ่งได้รอบนี้กี่วงแหวน มี ๒ วงแหวน วงแหวนที่ ๑ สร้างสมัยในหลวงครองราชย์ได้ ๒๕ ปี เรียกว่า “วงแหวนรัชดาภิเษก” เป็นวงแหวนที่ ๑ วงแหวนที่ ๒ เมื่อครองราชย์ได้ ๕๐ ปี เรียกว่า “วงแหวนกาญจนาภิเษก” ในรอบ ๓๐ ปี กรุงเทพฯ มีถนนวงแหวนแค่ ๒ วงแหวน ก็หมายความว่าวิ่งวนถึงกันได้หมด เราโชคดี มหาจุฬาฯ นั้น อยู่ติดตรงขอบริมติดกับถนนวงแหวนกาญจนาภิเษก ก็คือที่ลงเราเรียกว่าทางวงแหวนตะวันออก ตะวันตก ซึ่งมาผ่านลงหน้ามหาจุฬาฯ พอดีนั้นแหละ เราเลยมีความสะดวกในเรื่องของการจราจร เป็นอย่างมาก เพราะเราอยู่ในวงแหวนที่ ๒ ในรอบ ๔๐ ปี จีน ปักกิ่งมีวงแหวน ๖ วงแหวน เราไปเมื่อวานหรือวันก่อนโน้น ยังเห็นป้ายบอกว่า อยู่ในช่วงวงแหวนที่ ๕ แต่ถ้าไปต่อจะเป็น ๖ วงแหวน รอบกรุงปักกิ่ง ซ้อนกัน ๖ รอบ ดูซิว่าเมืองเขาเติบโตขนาดไหน ใน ๔๐ ปีเท่ากับของเรา เขาโตมาก เพราะเหตุที่ว่าที่ดินในประเทศจีนนั้นเป็นของรัฐบาล ไม่ใช่เป็นที่ดินของเอกชน คนจีนไม่มีสิทธิ์ในที่ดิน ในประเทศคอมมิวนิสต์ซื้อบ้านได้แต่ที่ดินเป็นของรัฐ จะเวนคืนเมื่อไหร่ก็ได้ เพราะฉะนั้น จึงสังเกต เห็นว่ามีการตัดถนนตรงเป๊ะเลย

ที่นี้มาถึงเรื่องการถวายปริญญาเกิตติมศักดิ์ เราได้รับเกียรติจาก หลวงพ่อฉวน อั้น ที่มาต้อนรับ ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญมากที่ได้รับเกียรติอย่างนี้ ถ้ามองว่าโดยนัยอย่างนี้หมายถึงอะไร ก็จะมากองระจางตอนที่ เราไปพบกับ **SARA** คำว่า **SARA** ที่เราเรียกว่า กระทรวงศาสนาของจีนนั้น ชื่อเต็มว่า **State Administration for Religious Affairs** แปลว่า องค์การบริหารกิจการศาสนาของรัฐ ถ้ามองว่าจริง ๆ ควรจะเป็นกระทรวง

หรือเป็นอะไร ตอบได้อย่างนี้ว่า ปกติกระทรวงต้องมีหลายกรม ถ้ามีกรมเดียวเราก็เรียกกรมการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาบ้านเรา SARA นั้นมีอยู่ ๘ กรมด้วยกัน (8 Departments) Department ที่มาต้อนรับพวกเรานั้นก็คือ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ.....ถ้าจะเรียกว่ากระทรวงน่าจะเรียกได้ไม่เต็มปาก น่าจะเรียกว่า ทบวง แล้วก็มีรัฐมนตรีทบวง....ก็คือทบวงการศาสนาซึ่งมีกรมหลายกรม แต่ไม่นับเป็นคณะรัฐมนตรีใหญ่ เนื่องจากมีกรมมากถึง ๘ กรม เมื่อวานนี้มีอธิบดีกรมมาร่วมอย่างน้อย ๒ กรม คือ กรมการต่างประเทศและกรมการกฎระเบียบอะไรต่าง ๆ เพราะมีเรื่องการศึกษาอยู่ในนั้น ที่นี้พอเขามีกรมน้อย ๆ กรมศาสนาคริสต์ กรมศาสนาอิสลาม กรมศาสนาพุทธ เต่าอะไรอย่างนี้ก็เป็น กรม ๆ หนึ่ง แล้วได้กรมก็จะมี Division ก็คือมีกองอีกทีในการประชุมเขาให้ความสำคัญก็คือรัฐมนตรีช่วย หรือรองๆ ของทบวงการศาสนา ท่านเจียง เจียนหยง ให้เกียรติมาต้อนรับพวกเราซึ่งเป็นสหายเก่า เคยไปร่วมวิสาขบูชาเราหลายครั้ง จำได้ว่ามีมีการเจรจาในปี ๒๕๔๘ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก ก็ได้การสนับสนุนจากท่านเจียง เจียนหยง นี้แหละ ซึ่งเงินจะให้การสนับสนุนประเทศไทย ประเทศนั้นก็เลยตั้ง พอดีได้ไม่ตรีจิตจากท่านเจียง เจียนหยง ท่านยอมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก ตอนนี้ตั้งแต่ท่านยังตำแหน่งไม่ใหญ่จนกระทั่งมาถึงระดับนี้ และเราก็มาเจอกันครั้งนี้ ต้องเรียกว่าเป็นความสำคัญที่พัฒนาต่อเนื่องยาวนานพอสมควร นอกจากนี้ในการไปพบกันที่ SARA ในตอนบ่ายเมื่อวานนี้ สิ่งที่เป็นความประสงค์สำคัญมากของท่านรัฐมนตรีช่วยทบวงก็คือ อยากให้ฝ่ายเรา ซึ่งประสบความสำเร็จในการทำให้ ICDV สภาสากลวิสาขบูชาโลกเป็นองค์กรที่ปรึกษาพิเศษขององค์การสหประชาชาติ เราทำสำเร็จ เขาก็อยากจะให้ WBF : Word Buddhist Forum ที่เขาทำมา ๓ ครั้ง ตั้งแต่ปี ๒๐๐๖ ก็คือหลังจากเรา ๓ ปี เขาก็จัดคล้าย ๆ แข่งกับเรา แต่ของเขายังไม่สามารถจะเป็นองค์กรที่ปรึกษาของสหประชาชาติได้ เขาก็อยากจะเรียนรู้กับเราว่าทำได้อย่างไร จึงได้เสนอว่าจัดวิสาขบูชาโลกที่ประเทศจีนในปี ๒๐๑๕ ให้จีนเป็นเจ้าของภาพจัดวิสาขบูชาโลก ซึ่งหลังจากได้คุยกันภายใน ถามทาง SARA แล้วได้ความว่า ประเทศจีนจะเป็นที่จัดประชุม พสล (องค์กรพระพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก) กำลังขออนุญาตตามลำดับขั้น ประมาณเดือนตุลาคมปีหน้า ในปี ๒๐๑๔ ซึ่งเราไปจัดวิสาขบูชาโลกที่ประเทศเวียดนาม ส่วนในปี ๒๐๑๕ ก็เลยคิดว่าน่าจะมาจัดวิสาขบูชาโลกที่ประเทศจีน² ซึ่งถ้าเราจัดร่วมกับจีนได้ จีนก็ได้แต้มในเรื่องการยกระดับผลงานของ WBF : Word Buddhist Forum ฝ่ายเราก็ได้ร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจ ซึ่งมีอำนาจในการวิโถ้ไม่ก็ประเทศในคณะมนตรีความมั่นคง อย่าลืมนะว่าในโลกนี้ประเทศที่มีอำนาจวิโถ้ อย่างอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา รัสเซีย จีน ๕ ประเทศนี้ มีประเทศจีนประเทศเดียวที่นับถือพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นเราต้องหวังพึ่งประเทศจีน ถ้าเกิดเรื่องอะไรขึ้นมาในระดับเวทีโลก เพราะจีนเป็นพี่เบิ้มในด้านการเมืองให้กับประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา และประเทศจีนถ้านับประชากรแล้วมีคนนับถือพระพุทธ

² ที่ประชุมคณะกรรมการสมาคมสภาสากลวิสาขบูชาโลก (ICDV) ได้มีฉันทามติให้ไทยเป็นเจ้าภาพจัดวิสาขบูชาโลก ๒๗-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ในการประชุมสมัยสามัญที่ มจร เมื่อ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ศาสนาที่มากที่สุดในประเทศ แม้ว่าเปอร์เซ็นต์จะ ๑๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ แต่ถ้านับถึงจำนวนคน เรามี ๖๐ ล้าน ที่เป็นพุทธ แต่ของเขามากกว่าเราเป็นเท่าตัว ๑๕๐ ล้านอย่างนี้ ฉะนั้น ถ้าจีนได้เข้ามาทำงานเพื่อพระพุทธศาสนามากขึ้น ก็จะเป็นคุณแก่โลกของชาวพุทธ ก็หมายความว่าใครจะมารังแกเราต้องคิดหนัก เราถูกรังแกอย่างน่าเจ็บใจในปีก่อน ค.ศ. ๒๐๐๐ ก็แล้วกัน ประมาณปี ๑๙๙๗, ๑๙๙๘ เมื่อพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ ปามิยัน ในอัฟกานิสถาน ถูกระเบิดทำลายโดยพวกตาลิบัน ชาวพุทธทั่วโลกเสียงกระเจองงไม่สามารถจะคุ้มครองมรดกทางพระพุทธศาสนาได้เลย และนั่นก็เป็นเหตุให้ชาวพุทธทั่วโลกต้องรวมตัวกัน เห็นความสำคัญของการพิทักษ์มรดกทางพระพุทธศาสนาเมื่อถูกรังแก ที่นี้เราจะมองข้ามจีนไม่ได้ ถ้าเราจะรวมพลังกันเพื่อปกป้อง มันไม่ได้หมายความว่าแค่ในประเทศไทยเท่านั้น ในประเทศอื่น ๆ ที่ถูกรังแกคุกคาม ก็ต้องมองประเทศจีน แต่ประเทศจีนถือว่าในเรื่องพระพุทธศาสนาเขาเพิ่งกลับมาเริ่มต้นใหม่

ท่านทราบไหมว่า วัดในประเทศจีนมีเท่าไร มีเป็นแสนวัด แต่พระในฝ่ายมหายานยังมีแค่ ๑๐,๐๐๐ รูป วัดเป็นแสนกลายเป็นวัดร้างมากมาย เพราะว่าชาวบ้านได้พื้นฟูวัดขึ้นมาแล้วไม่มีพระอยู่ ก็เป็นที่สวดมนต์กัน การสวดมนต์ต้องไปสวดที่วัดอย่างเดียวนะสวดที่บ้านไม่ได้ ถ้าคนสวดที่บ้านมากกว่า ๒๐ คนขึ้นไป ต้องรายงานทางการ เขาก็เลยต้องมีวัด วัดนั้นน่าจะต้องมีสมาคมรักษาวัด วัดร้างจึงมีเยอะมากแต่ไม่มีพระจำนวนพระน้อย ที่นี้ทางประเทศจีนเมื่อหันมาสนใจมาตื่นตัวทางพระพุทธศาสนาแล้ว เราจะต้องส่งเสริมสนับสนุน และนโยบายของจีนที่อยากจะให้ **Word Buddhist Forum** ได้รับการรับรองจากองค์การสหประชาชาติ เป็น **NGO** คิดว่าจะทำงานได้คล่อง ถ้าเรานึกถึงหัวอกจีนในนามรัฐบาลไปทำอะไรก็จะต้องถูกมองอยู่เรื่อย ๆ ว่ามีผลประโยชน์อะไร แต่ถ้าเรื่องศาสนาแล้วรัฐบาลเข้าไปยุ่งมาก ประเทศอื่นก็อาจไม่ร่วมมือ แต่ถ้าหากว่าทำให้ **Word Buddhist Forum** เป็นองค์กร **NGO** เขาเรียกว่าไม่ใช่ภาครัฐ นอกภาครัฐ เราแปล **NGO** ในภาษาไทยว่า องค์กรนอกภาครัฐไม่ใช่องค์กรเอกชน แต่เขาเรียกว่า องค์กรนอกภาครัฐ **NGO** องค์กรนอกภาครัฐจะมีความคล่องตัวในการประสานทั้งรัฐทั้งศาสนา ประเทศจีนอยากจะได้อย่างนี้ เพราะฉะนั้น การเดินทางมาครั้งนี้สำคัญอยู่ตรงนี้ แล้วก็ถือว่าเขายกระดับเราจากที่เคยมาเยี่ยมเขาเมื่อปี ๒๕๔๗ ในฐานะมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาวิทยาลัยหนึ่ง ตอนนี้ถือว่าเรามีปากมีเสียงในระดับโลก **ICDV** นั้นแหละเป็นเสน่ห์ของเรา และที่ **ICDV** นี้แหละเป็นเหตุให้เวียดนามขอเป็นเจ้าภาพในปี ๒๐๑๔ และที่คงจะมีหลาย ๆ ประเทศอยากจะเป็นเจ้าภาพวิสาขบูชาโลก ซึ่งรวมถึงประเทศจีนด้วย

สิ่งที่อยากจะบอกกับพระศรีคัมภีร์ญาณ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ก็คือว่าทางฝ่าย **SARA** ขอให้เราทำหนังสือจาก **ICDV** มาที่ **SARA** รัฐมนตรี **SARA** รัฐมนตรีทบวงการศาสนา และที่ประธานพุทธสมาคมเรื่องให้จีนเป็นเจ้าภาพจัดวิสาขบูชาโลกในปี ๒๐๑๕ ได้ปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการกับคณะกรรมการที่เวียดนาม ซึ่งเราประชุมกันวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ แต่ว่าเราจะไม่นำเรื่องเข้าที่ประชุม เพราะว่าคุยกันนอกรอบว่าเราจะปฏิบัติกันอย่างไร อันนี้ก็คือสิ่งที่ได้คุยนอกรอบกับทบวงศาสนาเอาไว้ ซึ่งเขาก็จะรอ

หลังจากประชุมที่เวียดนาม ที่นี้ให้เราตระหนักถึงสภาพของมหาจุฬาฯ ที่ขึ้นไปทำงานกับสหประชาชาติว่าเป็นเรื่องสำคัญ แล้วก็ต้องรักษา **Status** เอาไว้ ก็คือเราจะต้องคุยทางฝ่าย นิวยอร์ก ที่จะมาให้คำแนะนำว่าเราจะปฏิบัติอย่างไรบ้าง ฝ่ายของเราที่ประสานงานอยู่ที่นิวยอร์กจะให้คำแนะนำว่า เมื่อเราได้รับ **Status** นี้แล้ว เราจะต้องทำอะไรมีส่งผู้แทนไปอย่างไร ซึ่งอีกสักระยะหนึ่งจะต้องจัดประชุมเรื่องนี้ เพราะอันนี้เป็นหน้าเป็นตาของชาวพุทธโลกแล้ว ไม่ใช่ชาวพุทธเฉพาะในประเทศไทย เรื่องที่เรามี **ICDV** สภาสากลวิสาขบูชาโลกเป็นที่ปรึกษาสหประชาชาติเราต้องรักษาไว้ด้วย และถ้าเราทำงานดี ก็จะช่วยโลกชาวพุทธได้ เพราะฉะนั้น อนาคตรัฐบาลจีนยังมีความหวังกับเรา และจะมาขอความร่วมมือจากเรา แสดงให้เห็นสถานะของพวกเราสูงขึ้นในเวทีโลก เราก็จะต้องตระหนักตรงนี้แล้วจะต้องเตรียมความพร้อมเอาไว้ กลับไปแม้มีงานอื่น ๆ เยอะ แต่ก็ให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ โดยส่วนตัวทุ่มเทให้ความสนใจในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ สั่งการหลาย ๆ เรื่องที่มันยังค้าง ๆ อยู่ในการประชุมกับคณะกรรมการ เช่น ในเรื่องกระตุ้นให้ทุกประเทศต้องทำสภาสากลวิสาขบูชาโลกประจำประเทศต่าง ๆ ก่อนวันที่ ๒๒ พฤศจิกายนนี้ กลับไปต้องประชุมทีมงานเลย เพราะว่าสถานะของเราโดดเด่นขึ้นในเวทีโลก ทั้งมหาจุฬาฯ และทั้ง **ICDV** ก็เพราะเรื่องสหประชาชาตินี้ อยู่ในบ้านเราอาจจะมองว่าไม่มีใครสนใจหรือไม่ค่อยมีใครให้ความสำคัญ ก็บอกได้ว่าเพราะเขาไม่รู้ว่ามันสำคัญระดับโลก เขาคิดไม่ถึงหรือหาก ดูท่านไม่ค่อยเอาใจใส่เท่าไร แต่ทั่วโลกเขาเรียกว่าตาโพรงเลย เราทำได้อย่างไร เพราะฉะนั้นก็อย่าไปทำงานเป็นเพียงเพื่อความยอมรับเฉพาะในประเทศ ต้องทำงานระดับโลกแล้วตอนนี้ในเรื่องของ **SARA** หลัก ๆ ก็จะมีตรงนี้

ส่วนประเด็นที่เราถามเขาเรื่องว่าจะมีพุทธสมาคมประจำจังหวัดมาสนับสนุนเพื่อตั้งมหาวิทยาลัยบ้าง ให้ทุนการศึกษาบ้าง ให้ความร่วมมือบ้าง ทางพุทธสมาคมเขาแนะนำว่า ทางที่ดีถ้าใครจะไปสนับสนุนร่วมมือกับมหาจุฬาฯ ให้เลือกเอาในระดับมณฑลที่มีรองประธานพุทธสมาคมเป็นผู้ไปติดต่อเราโดยตรง เขาเรียก **Vice President** เขาจะมีอำนาจ มี **Authority** ที่จะติดต่อกับข้างนอก เทียบบ้านเราก็คือติดต่อ มส. นั้นแหละ โดย **Vice President** นั้นแหละ ถ้าเราไปติดต่อแค่ในระดับมณฑลระดับวัดอะไรต่าง ๆ เขาก็ต้องขออนุญาตในระดับสูง เรื่องมันจะยืดเยื้อและก็ยุ่งยาก และต้องขอไปตามลำดับ แต่ว่าถ้าเราจะทำอะไรเป็นความร่วมมือของวัดที่ผ่านรองประธานพุทธสมาคมของมณฑลนั้น ๆ ไม่ว่าจะเอาทุนไปช่วย ไม่ว่าจะจัดการอะไร ถ้าทำในนามอันนั้นมันจะง่าย เพราะจะรายงานตรงเข้าพุทธสมาคมเลย แล้วโอกาสที่จะสำเร็จมันมีเยอะ เพราะฉะนั้น ในโอกาสต่อไปถ้าใครอยากไปสนับสนุนเราช่วยเหลือเราร่วมมือเรา ถ้าเป็น **Vice President of BAC / Buddhist Association of China** เรียกว่าเกือบจะทำได้เลย เพราะเขาก็จะมารายงานตรงต่อพุทธสมาคม นี่ก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง ส่วนวิธีการทำงานของพุทธสมาคมก็ต้องเข้าใจว่า เวลาเรา **Propose** คือเสนออะไรเข้าไป เจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่นี้ เขาจะไม่รับปาก เขาเพียงแต่จะรับเอาไปรายงาน เพราะการตัดสินใจไม่ใช่เป็นของเขา การตัดสินใจเป็นของคณะกรรมการอีกทีหนึ่ง กรรมการระดับสูงถ้ารับเรื่องของเราแล้วเขาก็จะเอาไปเข้าที่ประชุม เมื่อที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันถึงจะมีผล

ฉะนั้น เขาคงเดียดตสันใจไม่ได้ เป็นประเพณีของการทำงานในประเทศจีน ไม่มีการรับปากโดยตรง แต่จะมีการเดินเรื่องแล้วในที่สุดต้องมีการเสนอคณะกรรมการ **Board** หรือสภาหรืออะไรต่าง ๆ อันนี้ก็คือ สิ่งเป็นประเด็นหลักในการที่เราไปคุยกันที่ **SARA** หรือทบวงการศาสนา

ถัดไปที่วัดหลงเคียน (**Longquan Temple**) ของท่านซือ เจิง (**Most Ven. Xue Cheng**) ก็มี ๒ ประเด็นที่น่าสนใจ ก็คือ

๑. เรื่องของการที่ท่านไปพัฒนาวัดโดยมีอาสาสมัคร คนที่ไปนั่งฟังอธิการบดีบรรยาย เป็นอาสาสมัครอยู่ในวัดเป็นฆราวาส ๓๐๐ คน และมีพระอีกกว่า ๑๐๐ รูป ส่วนใหญ่วัดนี้เริ่มจากพัฒนาวัดจากการเป็นวัดร้างมาเป็น ๑,๐๐๐ ปีก็จริง แต่ว่ามาเริ่มต้นใหม่ได้ ๘ ปี โดยท่านซือ เจิง นี่แหละ ท่านเป็นรองประธานสภาสากลวิสาขบูชาโลก ซึ่งเรามีรองประธานสภาสากลอยู่ ๒ รูป ๑. ก็คือจีน ท่านซือ เจิง ๒. ก็คือ ท่านธรรมรัตน์ที่ฝรั่งเศส ท่านซือ เจิง ถือว่าเป็นสหยาเก๋แก่กันทำงานร่วมกันมานาน และก็จะรับผิดชอบภาระหนัก ๆ สำคัญ ๆ ในประเทศจีนต่อไปเรื่องพุทธศาสนา เพราะฉะนั้น การที่เราได้รู้จักมักคุ้น ได้ทำอะไรร่วมกันก็เป็นเรื่องดีงาม สิ่งที่เราได้เห็นในการไปพูดไปคุยไปบรรยาย ก็คือคนรุ่นใหม่ชาวจีนหนุ่มสาวเข้าไปอยู่ในวัด ระบบเราเรียกว่า เป็นระบบอาสาสมัครก็ออกไปกินไปอยู่ฟรีแต่ทำงานให้วัด ซึ่งลักษณะอันนี้ได้ปรารภกันในผู้บริหารว่า มหาจุฬาฯ ต่อไปในอนาคต เราเปิดสถาบันเรียกว่า วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ มีหอพักเยอะเป็นพัน ๆ เราน่าจะกันเอาไว้สำหรับอาสาสมัครบ้าง ที่มาจากต่างประเทศที่เก่งเรื่อง **IT** เก่งเรื่องอะไรก็ตาม มาอยู่หอพักเราฟรีมาเรียนฟรี แต่ต้องมาทำงานเรื่องคอมพิวเตอร์ให้เรา ทำงานกราฟิกให้เรา ทำงานเรื่องภาษาอังกฤษให้เรา เรียนฟรี แต่กินอยู่กับเรา แล้วก็ทำงานไปด้วย อาจจะมี **Pocket money** ไปด้วย ต่อไปเราให้ทุนการศึกษาหรืออะไรก็ตามต้องมีเงื่อนไขอย่างนี้ เราจะได้คนทั่วโลกมาอยู่เรียนและทำงานให้เรา นี่ก็เป็นประเภทที่ ๑ ประเภทที่ ๒ ระบบของการคัดคนของวัดเขาทำดีเหมือนกัน คือว่าถ้าหากจะรับคนเข้ามาทำงานให้ทดลองงานก่อน ทดลองงานด้วยการมาเป็นอาสาสมัคร ชอบใจก็บวชมาเป็นตาปะขาวบางแห่งนั้นแหละ ในระบบของเขาเขาคัดคนด้วยการให้มาทดลองอยู่ ถ้าหน่วยก้านดีเขาก็เลื่อนขึ้นมาเรื่อย ๆ ในระบบมหาจุฬาฯ ของเราก็มีระบบนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ นิสิตทดลองงาน แต่เรามักจะทดลองแล้วให้เลื่อนโดยอัตโนมัติ ถ้าไม่มีคุณภาพไม่ถูกใจ ประเมินแล้วไม่แข็งพอ เราก็มักจะเกรงใจเราก็ให้อยู่กันต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งไม่ควร เพราะเราจะได้คนเก่ง คนดี มันก็จะกลายเป็นว่ามีเงินเดือนเป็นแรงจูงใจ ใครเป็นพวกใครก็เข้ามา แต่ถ้าหากว่าเรามีระบบกรรมการที่เข้มงวดหน่อย ประเมินกันหลาย ๆ ด้าน คือ ถ้าไม่ดีก็ให้เป็นลูกจ้างชั่วคราวไปอย่างนั้น แต่ดีจริงเราก็เอามาเข้าระบบประจำไป ในลักษณะอย่างนี้ผมคิดว่ามหาจุฬาฯ เราต้องตระหนักว่า ตอนนี้เราเป็นสถาบันที่มีเสน่ห์ใครก็อยากมาทำงานด้วย ไม่เหมือนแต่ก่อนแล้วที่ใครมาเราก็เรียกว่ารับหมด เดียวนี้เราต้องเล่นตัวแล้วเอาคนที่มีความรู้มีความสามารถมีศักยภาพเข้ามาทำงานให้มากขึ้น นี่ก็คือเรื่องปรารภกัน เพราะว่าในเว็บไซต์ของวัดมีถึง ๘ ภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส แม้กระทั่งภาษาไทย

ก็มีเด็กไทยไปอาสาสมัคร จากที่ไม่มีคนอยู่เลยที่วัด ๘ ปีที่แล้ว เดี่ยวนี้เว็บไซต์อย่างเดียว ๘ ภาษา ต่อไปท่านก็ไปดูชีวิตหลงเฉียนเป็นอย่างไร

เมื่อวานนี้ที่วัดหลังกวน วัดที่เราไปฉันเพลเมื่อวาน ท่านทั้งหลายก็สังเกตเห็น **Board** นิทรรศการ เป็นป้ายมีรูปหลวงพ่อนคร เขมปาตี ในสมัยเป็นหนุ่ม ๆ อาจารย์มานะอะไรต่าง ๆ ภาพเก่า ๆ เขาเก็บแสดง แล้วก็เขียนบรรยายเป็นภาษาจีนที่เราอ่านไม่ออก แปลว่าอยู่ถาวร ซึ่งเป็นนิทรรศการที่เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ลองคิดดูสมัย โจแอนโหล เขายังเก็บภาพเอาไว้เลย แล้วก็จัดแสดง ถามว่ามหาจุฬาฯ เรา ในรอบ ๑๐๐ ปีนี้เรามีภาพอะไรบ้าง ที่แสดงไว้ถาวรได้เห็นพัฒนาการของมหาวิทยาลัย มีคำบรรยายสั้น ๆ อยู่ในห้องไหนอย่างไร ผมว่าน่าจะทำให้ แม้ว่าลำดับการสร้างมหาวิทยาลัยที่วังน้อยเริ่มจากทุ่งนาจนถึงปัจจุบัน หรือมาจนถึงน้ำท่วมเป็นอย่างไร เราก็ยังไม่มีห้องจัดแสดงเลย อยากให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์...กลับไปให้ตื่นขึ้นมาทำงานด้านประชาสัมพันธ์ แต่ถ้าไม่ทำคิดว่าจะมีหน่วยงานใหม่ขึ้นมาแล้ว แยกงานเขาเรียกว่า กองสื่อสารภายใน กองสื่อสารภายในนี้แหละรองอธิการบดีฝ่ายบริหารต้องให้ทำงานในเรื่องของการถ่ายทอดมรดก อัตลักษณ์ของมหาจุฬาฯ ให้รู้ว่าเรามีคืออะไร บูรพาจารย์ทำอะไรไว้อย่างไร จะได้มีความรู้ เขาเรียกว่า กตัญญูต่อองค์กร รักสถาบัน ผมคิดว่าถ้าแบ่งงานกันก็คือฝ่ายประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้างนอก มหาวิทยาลัย แต่การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การสื่อสารภายในองค์กร การแสดงถึงประวัติพัฒนาการ ตัวอย่างหนึ่งที่อยู่อยากให้เห็นก็คือ ตอนนี้เรามีวิทยาเขตมหาวิทยาลัยสงฆ์มีห้องเรียนเยอะเยอะ แต่รูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร อาคารเป็นอย่างไร ไม่มีสมุดภาพมาแสดง ถ้ามีมุมไหนที่แสดงอาคารสถานที่ ผู้บริหารแต่ละที่เอามาไว้ในส่วนกลาง เราจะได้รู้จักกันมากขึ้น หรือพิมพ์เป็นหนังสือก็ยังได้ หรือพัฒนาเว็บไซต์ของมหาจุฬาฯ ก็ยังดีให้มีข้อมูลเหล่านี้ที่อัปเดต (**Updated**) ตอนนี้พอเราไม่มีการสื่อสารภายในองค์กร ข้อมูลมันก็จะกระจัดกระจายหายไปหมด เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าต้องรีบตั้งด่วน กองสื่อสารภายในองค์กร แล้วก็ให้มาทำงานด้านนี้โดยเฉพาะด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมองค์กร ใครทำอะไรที่ไหนเมื่อไหร่อย่างไร พัฒนาการของมหาวิทยาลัย เพราะเราเป็นองค์กรที่ใหญ่มาก แค่อะไรไปเยือนต่างประเทศตั้งแต่สมัยหลวงปู่พิมลธรรมมาจนบัดนี้ ไม่รู้วาก็สิบประเทศแล้ว อาจจะเป็นร้อย ๆ ภาพ ร้อย ๆ ครั้ง เอามาต่อกันจะเห็นเลยว่า ตั้งแต่สมัยไปพม่าเป็นอย่างไร สมัยหลวงพ่อมหานครไปมอสโค ซึ่งมีผมตามไปด้วยเป็นอย่างไร มาถึงยุคเรา แล้วยุคต่อไปอีกละ มันก็จะได้มากขึ้นไปเรื่อย ๆ เป็นประวัติศาสตร์ มีแต่ตอนนี้แหละมาฟังกัน บอกว่าเออสมัยสมเด็จพระพิมลธรรมท่านว่าอย่างนี้ สมัยนี้หลวงปู่วัดสระเกศซึ่งเป็นเลขาธิการมหาจุฬาฯ ว่าอย่างนั้น เมื่อพูดถึงหลวงปู่สมเด็จวัดสระเกศก็อยากจะเล่าให้ฟังว่า หลวงปู่วัดสระเกศได้ให้นโยบายเรื่องจีนไว้ว่า ประเทศจีนเป็นประเทศใหญ่และเป็นประเทศที่มีความสำคัญในด้านพระพุทธศาสนา ซึ่งพระผู้ใหญ่ท่านคงมองว่าอย่างนั้น ดังที่เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระญาณสังวร ยังเป็นแขกรัฐบาลจีนไปเยือนประเทศจีน เพราะฉะนั้น พระผู้ใหญ่ของไทยนี้จะเห็นความสำคัญของประเทศจีน แล้วก็ให้เราเชื่อมต่อกันความสัมพันธ์ โดยหลวงปู่เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ได้พูดกับผม เมื่อตอน

ไปรายงานว่าตอนนี้ทั่วโลก รวมถึงจีนสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก หลวงพ่อสมเด็จได้พูดไว้ประโยคหนึ่งว่า ถ้าเทียบกับจีนแล้วประเทศจีนน่าจะเป็นศูนย์กลางเป็นผู้นำพระพุทธศาสนาของโลก เพียงแต่มีเงื่อนไขว่าให้ประเทศจีนมีชาวพุทธ นับถือพระพุทธศาสนาสัก ๔๐๐ ล้านคน ก็จะทำให้จำนวนพุทธศาสนิกชนเพิ่มขึ้น และตอนนั้นถ้า ๔๐๐ ล้านคนอยู่ในจีนก็ให้จีนเขาเป็นผู้นำโลกพุทธศาสนา ก็ได้ ซึ่งก็อาจจะเป็นการพยากรณ์ในอนาคตว่า จีนจะเป็นประเทศสำคัญในทางพระพุทธศาสนา

ซึ่งถ้ามองอย่างนี้ วันที่เราไปเยี่ยมมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ซึ่งตั้งมาได้สัก ๑๐๐ ปี มหาวิทยาลัยปักกิ่งนั้น ช่วงที่เราไปถึง ก็ได้ไปพบกับรองอธิการบดีซึ่งท่านให้การต้อนรับ คณะของเรา และสนทนาพูดคุยกันพอสมควร รู้จักมักคุ้นกันแล้วก็ไปพบกับพวกเราที่คณะศาสนาปรัชญา ระบบบริหารนี้คิดว่าน่าจะเป็นระบบแบบอังกฤษ **Department** จะใหญ่มาก อย่างที่เราเห็นว่า **Department** เป็นที่ทำการเรียนการสอน ส่วน **Faculty** เป็นแต่เพียงบริหาร ไม่ได้ทำการเรียนการสอน เพราะฉะนั้น **Faculty** ตัวคนดีก็เหมือนกับเป็นที่รวมของ **Department** เวลาประชุมกัน แต่ว่าการเรียนการสอนจริง ๆ มันจะอยู่ที่ **Department** ครูบาอาจารย์จึงสังกัดอยู่ที่ **Department** ระบบอังกฤษก็คือระบบที่อินเดีย มหาวิทยาลัยเดลี มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ **Department** ทั้งนี้ เรามักจะเรียก **Department** ว่า ภาควิชา แต่จริง ๆ ก็คือคณะนั้นแหละ อย่างที่เราไปวันนี้จะเห็นว่าระบบนี้ **Department** ก็คือคณะ เพราะว่ามีครูอาจารย์ตั้ง ๖๕ คน มีภาควิชาไหนในมหาจุฬาฯ บ้าง มีอาจารย์เยอะขนาดนี้ เป็นระดับคณะ แล้วก็น่าสนใจตรงที่ว่า **Department** หรือคณะของเขาเป็นศาสนาปรัชญา กลายเป็นคณะที่เป็นหน้าเป็นตาของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง เน้นเรื่องปรัชญาจีน เน้นเรื่องภาษาจีน ประวัติศาสตร์อะไรต่าง ๆ ทั่วโลกที่เชื่อมโยงศาสนากับปรัชญาเข้าด้วยกัน แล้วถ้ามหาจุฬาฯ ของเราจะเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยปักกิ่งก็มีอีกทางหนึ่ง คือเชิญทาง **Department** ผักทำนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเพื่อชวนเขาไปเป็นสมาชิกของ **IABU / International Association of Buddhist University** เราคงต้องเป็นแหมมองถ้าเราจะสานต่อเรื่องนี้ คือมหาจุฬาฯ เราตอนนี้ประสบความสำเร็จแล้วในเรื่องวิสาขบูชาโลก แต่ในทางวิชาการเรายังต้องอาศัย **IABU** ซึ่งจะทำงานเป็นร่วมของ **ICDV** แล้วก็เชื่อมกับคณะศาสนาปรัชญาทั่วโลกทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ อย่างการมาเยือนวันนี้เป็นนิมิตหมายที่ดี เพราะว่าเขาก็สนใจเรามาก เราก็เห็นว่าเขาสำคัญมาก เพียงแต่ว่าอย่าจบแค่นี้ อาจจะต้องส่งเทียบไปเชิญเวลาประชุมวิสาขบูชาโลก ประชุม **IABU** แล้วก็ดึงมหาวิทยาลัยสำคัญในจีนในเกาหลีในญี่ปุ่นมาร่วมงานเราให้มาก ๆ ซึ่งเชื่อแน่เหลือเกินว่าถ้าเราไปเยี่ยมเขาในลักษณะอย่างนี้บ่อย ๆ เขาก็ถือว่าเป็นเกียรติ เพราะว่าเราทำงานระดับโลกอยู่ พอเรามาให้เกียรติเขา เขาก็จะให้เกียรติเราไม่ตั้งท่าใส่กัน เราก็จะได้มิตรมาก เพราะฉะนั้น ตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าอธิการบดีนำคณะไปที่ไหน ต่อไปนี้ต้องเพิ่มในด้านวิชาการ คือ มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศนั้น ๆ ด้วย อย่างมหาวิทยาลัยของปักกิ่งอย่างนี้ ถ้าเราไปเกี่ยวโตก็ไปมหาวิทยาลัยเกี่ยวโตด้วยหรืออะไรด้วย ถ้าเป็นไปได้ให้เขาเชื่อมโยงประสานกัน ส่วนมากเราก็จะไปมหาวิทยาลัยที่ยังไม่ไต่ระดับแนวหน้าของประเทศเท่าไรหรอก ถ้ามองโดยภาพรวมในการเดินทางมาในครั้งนี้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๒. ความร่วมมือระหว่างวัดอรุณกับวัดหลังกวง ซึ่งเกิดขึ้นเป็นแบบอย่างได้ ปกติในประเทศจีน เขาก็ไม่อนุญาตให้วัดใดวัดหนึ่งไปร่วมมือกันโดยตรง ต้องเป็นระดับพุทธสมาคม การเกิดความร่วมมือขึ้นครั้งนี้ เพราะว่าเจ้าอาวาสเป็นรองเลขาธิการพุทธสมาคม...เพราะฉะนั้นในฝ่ายเจ้าอาวาสก็ต้องทำหนังสือขออนุญาตจากพุทธสมาคม และก็ขออนุญาตไปที่ SARA หรือทบวงศาสนา จึงสามารถลงนามความร่วมมือของวัดอรุณกับวัดหลังกวงได้ ซึ่งในแนวนี้เวลาที่วิทยาเขตพะเยา ไปจีบทางสิบสองปันนาบ่อย ๆ จะร่วมมืออะไรกัน ที่ผ่านมาลงนามโดยตรงไม่ได้ ต้องอาศัยผู้ว่าที่พะเยาลงนามกับผู้ว่าของฝ่ายราชการทางโน้น ต่อไปถ้าเกิดจะลงนามกันจริง ๆ ต้องให้ท่านรองประธานฯ ท่านแสงเมืองมาน ในฐานะที่เป็นรองประธานฯ ก็ไม่แน่ใจว่าจะทำได้ เพราะว่าเกรวาทเป็นเสียงข้างน้อย ต้องขออนุญาตมาที่พุทธสมาคมอย่างนี้เป็นต้น เมื่อขออนุญาตแล้วจึงถือว่าทำได้ ตรงนี้เรากำหนดเป็นนโยบายร่วมกัน...และการที่เรายึดในการดำเนินการให้เป็นตามนโยบายของรัฐบาลกลาง จึงถือว่าเราได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ เพราะฉะนั้น การที่เจ้าอาวาสให้อธิการบดีของมหาจุฬาฯ ได้ขึ้นพูดหน้าพระวิหารหรือหน้าพระเจดีย์ พระธาตุเขี้ยวแก้ว ถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ ไม่มีประเทศไหนได้ไปพูดง่าย ๆ จะบอกให้ การมาประเทศจีนพอจะรู้ว่าถ้าเขาไม่เชื่อถือไม่ไว้วางใจ มีโอกาสได้พูดไหม ไม่มีหรอก เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องถือเป็นพิเศษจริง ๆ ที่เขาไว้วางใจ เพราะเขาก็กลัวว่าเราจะไปพูดอะไรก็ไม่รู้ แล้วไปกระทบรัฐบาลกลาง พอกระทบรัฐบาลกลางปุ๊บ เจ้าอาวาสก็ตั้งอยู่ไม่ได้เลย หลายอย่างหลายประการเราสร้างความเชื่อถือความเชื่อมั่น เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ไม่ได้สร้างในวันสองวัน รวมถึงการที่เราจัดประชุมวิสาขบูชาโลก และขนาดเรามีสาขาในไต้หวัน เขาก็ยังไว้วางใจเรา ซึ่งต้องถือว่าในแง่ของการดำเนินการทางการทูต ทางศาสนาเราประสบความสำเร็จ คบทั้งไต้หวันและคบทั้งจีนแผ่นดินใหญ่

ทีนี้มีข้อเสนอแนะในเรื่องไต้หวัน และก็ทำเวลาผมนั่งรถ security เจ้าหน้าที่ระดับสูงเขามานั่งอยู่ด้วยก็จะถามไปเรื่อย ๆ ถามว่าเขาปฏิบัติอย่างไรต่อไต้หวัน ในกรณีเขาเองเขาก็คบกับไต้หวัน แม้กระทั่งพุทธสมาคมเองก็นิมนต์ท่านชิงหยุนจากหัวกองซานมาจีนบ่อย ๆ ก็ถามนโยบายเขาเรื่องไต้หวัน เขาไปไต้หวันบ่อยไหม ประชุมกับผู้นำไต้หวันบ่อยไหม ก็พบว่าชาวจีนหมายถึงพุทธสมาคม เวลาไปประชุมที่ไต้หวัน ถ้าไม่มีนักการเมืองไต้หวันเขาประชุมได้ ประชุมกับหลวงพ่หลวงพี่จึงสิน จึงหยุนอะไร ถ่ายรูปด้วยกันได้ แต่ถ้ามีนักการเมืองของไต้หวันมาอยู่ในที่ประชุมเขาเดินหนีเลย นี่จำได้เลย ถ้ามีนักการเมืองไต้หวันมาอยู่ด้วยเป็นรัฐมนตรีเป็นอะไรต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ในทางศาสนาจะไม่อยู่ในที่ประชุมจะหนีเลย ถ้ากับพระเจ้าไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้นเวลาเราไปถ้าไม่มีผู้นำนักการเมืองของไต้หวันมาร่วมระดับสูง ท่านไม่มาถ่ายภาพร่วมกับเรา เราก็อ้างปอดภัยอยู่ เพราะฉะนั้นที่เราดำเนินการมานี้ถือว่าถูกต้องแล้ว เพราะเราไม่ไปยุ่งกับนักการเมือง

ประเด็นต่อมาที่น่าสนใจ คนจีนจะไปไต้หวันลำบากมาก ไปอเมริกายังง่ายกว่า เพราะอะไร เพราะว่าเป็นจีนไม่ได้ถือว่าไต้หวันเป็นต่างประเทศ ฉะนั้นจะใช้พาสปอร์ตจีนไปไต้หวันไม่ได้ เพราะถือว่าไปจังหวัด

ในประเทศตัวเอง ใช้พาสปอร์ตไม่ได้แล้วทำอะไร ก็ต้องมีใบพาสตไบอนุญาตจากรัฐบาลจีนว่าจะไปได้หัววันหนึ่งพาสต สองเมื่อจะเข้าได้หัววันต้องได้รับใบอนุญาตจากได้หัววันอีกใบหนึ่งเรียกว่าใบพาสตเหมือนกันสรุปแล้วต้องมี ๒ ใบ จึงจะไปได้หัววันได้....เพราะฉะนั้นก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่ง ซึ่งเป็นความยุ่งยาก เราดำเนินการให้ถูกต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ไม่มีภาพนักการเมือง ไม่ไปพูดอะไรเราก็ถือว่าได้รับความไว้วางใจ ผมเข้าใจว่าเรามาถึงสนามบินแล้ว ก็เวยว์ครับ

ณ ห้องรับรอง VIP นานาชาติ

ช่วงเวลา ๑๕.๐๐ น. ของวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ อธิการบดี มจร ได้รับการต้อนรับจากเจ้าอาวาสวัดหลิงกวงอีกครั้ง ณ ห้องรับรอง VIP นานาชาติประจำสนามบินปักกิ่ง ซึ่งท่านมาคอยส่งขึ้นเครื่องบินอันเป็นการต่อยอดมิตรภาพระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นับจากนี้ไปเราชาว มจร ยังคงต้องทำงานกันอย่างหนัก เพื่อช่วยสานต่องานด้านพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป สมกับที่ประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก
